

som et historisk og almindelig politisk, og jeg troer, at Rigsdagen her ikke vel kan undrage sig for at søge at komme til en bestemt Overbevisning. Ogsaa forekommer det mig, at det vilde være farligt saaledes at henvise Spørgsmaalet til Domstolenes Afgjørelse. Jeg mener ikke, at det skulde være farligt, forsaavidt at den vedkommende Commune kunde vinde Sagen; thi dersom den har Ret, saa maa man ønske, at den vinder Sagen; og jeg skal gjøre opmærksom paa, at det ogsaa i den Forestilling fra den tidligere Cultusminister, som jeg nyligt har nævnt, udtrykkeligt er bemærket, at Afdelingen til at søge Spørgsmaalet afgjort ad Rettens Vej naturligvis maa staa vedkommende Commune aaben. Men at henvise Kommunen dertil og, saa at sige, opfordre den til at betænde denne Vej, vilde være farligt i en anden Henseende. Det nærværende Tilfælde er jo nemlig ikke det eneste af den Art, der kan komme til Behandling her i den lovgivende Forsamling; det er jo muligt og ikke usandsynligt, at man senere vil komme til at forhandle Spørgsmaalet om Nedlæggelse eller Flytning af andre Lærestalter. Jeg troer nu, at man ikke kan sige, at man for disse Tilfælde Behandling vil have vundet Noget ved at have faaet denne Sag paakjendt af Domstolene; man vil ikke kunne sige, at man saa har faaet Spørgsmaalet afgjort, idet den Dom, der falder, vilde afgjøre Spørgsmaalet ogsaa for de kommende lignende Tilfælde. Thi der vil i enhver Commune i al Fald være nogle særegne Forhold med Hensyn til de Lærestalter, hvorom der kunde blive Tale, og naar der blot er nogen Forskiel, vil man kunne gjøre sikker Regning paa, at den vedkommende Commune, som staaer disse Forhold saa nær, vil see denne Forskiel i dens hele Storhed, og at man derfor i Fremtiden næsten altid vil søge at betænde den Vej, som Lovgivningen engang har anvist. Efter hvad jeg saaledes har antydet, maa jeg for-

mene, at Folkethinget ikke bør optage i Lovens den foreslaede Bestemmelse om at henvise Kommunen til Domstolene.

Hvad de øvrige Punkter angaaer, har jeg Intet at bemærke ved den anden Indstilling, der forekommer mig at være meget rigtig; ogsaa det, som er foreslaet under Nr. 3, nemlig, at der skal ydes Byen et særligt Tilskud af 500 Rbd. engang for alle, forekommer mig at være tilstrækkeligt begrundet af den ærede Ordfører. Derimod skal jeg tillade mig at gjøre nogle Bemærkninger om den 4de Indstilling, som gaaer ud paa, at der i Lovudkastet istedetfor 1200 Rbd. skal sættes 2000 Rbd. som aarligt Tilskud. Cultusministeriet har i Udcastet ikke villet afgjøre, om de Bidrag, som skulle staaes Kommunen til Fordeel for en udvidet og høiere Underviisning, enten skulle anvendes til Udvidelse af Borgerkolen eller til Understøttelse for et privat Institut eller endelig til Oprettelse af en selvstændig Realskole, og Udvalget har ligeledes ikke indladt sig paa at afgjøre, hvilken af disse Veie det vilde være hensigtsmæssigt at betænde. Det er vistnok aldeles rigtigt, at man for Diebliffet her lader det staae usgjort, hvilket Alternativ der bør vælges, thi, saalænge den forventede Skolelov ikke er vedtagen, vil man ikke kunne have nogen rigtig klar Forestilling om, hvormed Borgerkolen i Fremtiden vil kunne præstere, og det er derfor ikke let at afgjøre nu, hvad der er det Hensigtsmæssigste. Jeg mener nemlig, at, naar den forventede Skolelov kommer, vil der ogsaa deri blive foreskrevet betydelige Forandringer i det nærværende Borgerkolevæsen; jeg vil her blot nævne een Forandring, som usejlsbarligt vil blive foretaget, nemlig den, at de nu bestaaende Catechetembeder overalt blive ophævede. Det er vist, at disse Embeder ere til stor Hinder for Borgerkolevæsenets Udvikling. Catecheterne kunne ikke være gode Bestyrere for Borgerkolerne.